

Адыгеим и Лышъхъэрэ Урысые Федерацием и Лыклоу Тыркуем щылэмрэ Анкара зэлукэгъу щызэдьяялагъ

Адыгеим илъикло купэу Анкара щылэр Урысые Федерацием и посольству Тыркуем итым тыгъуасэ щырагъэблэгъагъ.

Урысые Федерацием и Чрезвычайнэ, и Полномочнэ лыклоу Тыркуем щылэр Алексей Ерховыимрэ Урысые Федерацием сатымкэ и Лыклоу Тыркуем щылэр Айдар Гашигуллинымрэ Адыгэ Республиком и Лышъхъэу Къумпъыл Мурат зэлукэгъу дыряялагъ.

Джащ фэдэу зэлукэгъум хэлэжьагъэх Адыгэ Республиком и Лышъхъэрэ Адыгэ Республиком иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ипащэу Тхъаклышина Муратрэ Адыгэ Республиком и Лышъхъэ илэпилэгъу Петр Гарнагэрэ.

Адыгеимрэ Тыркуемрэ яздэлэжьенэгъе зырагъэшумбъу зэршоонгъор лъянныкъохэм къацуагъ. Алексей Ерховыимрэ Айдар Гашигуллинымрэ Урысыемрэ Тыркуемрэ язэфыщтыкъэхэм ягъэпытэн тегъэпсихъягъэхэ проектхэм яхьырыщиңкэ, зэпхыныгъакъэхэр адэ-

шыгъэнхэмкэ республикэм
иэпилэгъу къыфехууным
зэрэфхъязырыр къацуагъ.

«Урысыемрэ Тыркуемрэ яздэлэжьенэгъе нахь зеушъомбъу. Хэгъэгүйтуми ялацхэм ашкэл ашлэрэр макъэл. Зэзэгтынгъэхэр шъолъирхэм хэхъоныгъе ягъэшыгъэним зэрэфөлөршэштхэм тицыхъэ тель», — къылуагъ Алексей Ерховыим.

Республикэм илъикло куп зэрэргэлэгъагъэм фэш посольствэм илофышлахэм зэрафэрэзэр Адыгеим и Лышъхъэ къылуагъ, Урысыемрэ Тыркуемрэ язэхъныгъе гъэптигээним мэхъанэшко зэрилэр хигъэунэфыкыгъ. Адыгеим ихбээ лешхъэтетхэр аш фэдэ зэфыщтыкъэм фэхъязырых.

Ашкэ амалэу щылэр зэкээ, Тыркуем щылэрэхэрэ адыгэхэм яамалхэри къызыфагъэфедэштх.

Иофхъабзэу зэрхъэхэрэм хэгъэгүйтуми язэхъныгъе нахь зерагъэптигэштэр Адыгеим и Лышъхъэ къыхигъэштх.

Зэлукэгъум зэрэшхагъэунэфыкыгъэмкэ, хэгъэгүйтуми экономикэм, культурам, гъэсэнгъэм альянсыкъокэ язэдэпсэуныгъе зырагъэшумбъуц.

Шыгу къэтэгъэжыжы мэлдэлфэгъум и 8-м Урысыем и Президентэу Владимир Путинр Тыркуем и Президентэу Реджеп Эрдоган зэрэлжэгъяа. 2019-рэ ильэсир Урысыеми, Тыркуеми культурамрэ туризмэрэ я Ильэсэу щагъэнфагъ. Мышкэ пшъэрэиль шхъяаэу щытэр хэгъэгүйтуми ашыпсэухэрэ Урысыемрэ Тыркуемрэ якультурэ къен бай нэуласэ фэшыгъэнхэр, аш икъеухъумэн тегъэгушуухъэгъэнхэр ары.

**Адыгэ Республиком и Лышъхъэ
ипресс-къулыкъу**

Андрей Карловым исаугъэт къэгъагъ къэрильхъагъ

Адыгэ Республиком и Лышъхъэу Къумпъыл Мурат Урысыем и посольству Тыркуем щылэм къызком, 2013 – 2016-рэ ильэсхэм Урысые Федерацием илъиклоу Тыркуем щылэжьэгъэ, террорист горэм ىкъекъодэгъэ Андрей Карловым исаугъэт къэгъагъ къэрильхъагъ.

Мынг фэдэ иофхъабзэу хэлэжьагъэх Урысыем и Лыклоу Тыркуем щылэм иупчлэжьэгъу Александр Епифановыр, Урысые Федерацием сатымкэ и Лыклоу Тыркуем щылэр Айдар Гашигуллиныр, Адыгэ Республиком и Лышъхъэрэ Адыгэ Республиком иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ипащэу Тхъаклышина Мурат, Адыгэ Республиком и Лышъхъэ инвестиционнэ политикэмкэ илэпилэгъу Петр Гарнагэр, Адыгеим илъикло куп хэтхэр.

Шыгу къэтэгъэжыжы 2016-рэ ильесим тыгъэгъазэм и 19-м Анкара щылэгъэ сурэт къэгъэльэхъоным къыншыгүүшүээ, дипломатэу Андрей Карловыр террорист горэм зериуулжэгъэр. Идуний зехъож нэуж Урысыем и Лышъхъжыцэ аш къыфагъэшшошагъ.

Хэгъэгүйтумэ азыфагу ильхэ зэфыщтыкъэ дэгүүхэр къеухъумгъэнхэм, мамырэу ахэр зэдэпсэунхэм мэхъанэшко зэрялэр Адыгеим и Лышъхъэ хигъэунэфыкыгъ, мышкэ лэпилэгъу аритынам, Тыркуем щылэрэдэгэштхэм зэдэлэжьэнэгъе адырилэним Адыгэир зэрэфхъязырыр къылуагъ. Дипломатым исаугъэт къэгъагъэхэр зыкъералхъэ нэуж Урысыем и Лышъхъж зы такъикъэ фэшыгъуагъэх.

**Адыгэ Республиком и Лышъхъэ
ипресс-къулыкъу**

Мустафа Кемаль Ататюрк имавзолейрэ имузейрэ ашылагъэх

Урысые Федерацием саты-
умкэ илъикоу Тыркуем
щылъэмэрэ адигэ хэхэсхэмэрэ
ягъусэу Адыгеим илъикоу куп
Тыркуем иапэрэ президентэу

Мустафа Кемаль Ататюрк
имавзолеу «Аныктабир»
щылъагь. Къумпыыл Мурат къэу-
нэм ыльапсэ къэгъагьэ зыкэ-
ллырельхъэ нэуж Тыркуем

иапэрэ президент зы тақыкъэ
фэшьыгъуаъэх.

Нэужым Адыгеим илъикоу куп
хэтхэр Мустафа Кемаль Ата-
турк имузей щылъагьэ. Адыге-

им и Лышъхъэ аш чээль тхы-
лъым мырэущтэу дитхагь:
«Тыркуем иапэрэ президент
игъехъагьэхэм, юфуу пхырищы-
гъэхэм осэшхо афэтэшы. Уры-

сынерэ Тыркуемрэ язэгъунэ-
гышуу зэфыщтыкъэхэм зягъеу-
шъомбгъуаъэным аш илахъеу
хишыхъагьэм уасэ фэшьыгъуай.
Тыркуем щыпсэухэрэм хэхъо-
ногъэшхо ашынэу тафэльяло».

Адыгэ Республиком и
Лышъхъэ ипресс-къулыкъу

Адыгеим илъикоу куп Тыркуем и Лъэпкъ Зэлукъэшхо идепутатхэм аIукIагъ

Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыыл
Мурат Тыркуем и Лъэпкъ Зэлукъэшхо
ипарламент куп ипащэу Мурат Бай-
батур Анкара щылъагь.

Тыркуем ипарламент илъикоу Къумпыыл
Мурат, Адыгеим илъикоу куп хэтхэм
шүүфес къарихъя, Урысыемрэ Тыркуемрэ
зээгъыныгъэхэр зэдашынхэмкэ юфуу
ашырэр къафиолтагь. Хэгъэгүйтуми зэ-
фыщтыкъэ дэгүү зэрээздырьяэр Мурат
Байбатур хигъеунэфыкыгь.

«Тизэхъыныгъэхэм ягъэпытэнкъэ
Тыркуем и Президентэ Урысыем и
Президентэ политикэ шошхъуныгъэ
ин зэряэр тэльэгъу. Ар юубытыпъ
къызыфэтшызэ, тизэфыщтыкъэхэм
зывэрдгъэушъомбгъущтыр, парла-
мент зэдэлэжъэныгъэхэм хэхъоныгъэ
зэрдгъэшьыщтыр къэтэю. Аш пae
типарламентрэ Къэралыгъо Думэмэрэ
зэнбдэгъуныгъэ зэдиряжынэм фэо-
рышьшт куп зэхэтэшэ. Адыгеим
ыцкъэ сенаторэрэ Хъопсэрыкъо Мурат
зэхъыныгъэ зэрдэтишьштыр тигуап»,
— къыуягь Мурат Байбатур.

Парламентарием джааш фэдэу Тыркуем
и Лъэпкъ Зэлукъэшхо зыэхашаагьэр
ильяс 99-рэ зыщыхурэм төфуу Адыгеим
илъикоу куп ядэжэ къызэрэкъуагьэр
льэшэу зэрягуапэр къыуягь. Тыркуем
идепутатхэр Адыгэ Республиком и Къэ-
ралыгъо быракъ и Мафэ фэш Адыгеим

шыпсэухэрэм къафэгушуагьэх.

Къумпыыл Мурат Урысыем и Лъэпкъохэу
Тыркуем щылъэхэр, адигэхэм яобществен-
нэ организациехэм ахэтхэр фабэу къа-
зэрэпэгъокыгъэхэм фэшл зэрафэрэзэр
къыуагь. Къэралыгъохэми, шольтырхэм
азыфагу ильхэ зэфыщтыкъэшүхэм
зягъэушъомбгъуаъэним мэхъанэшхо
зэрийэр Адыгеим и Лышъхъэ къыхигъэ-
шыгь. Хэгъэгүйтуми язэдэлжъэныгъэ
зэгъэушъомбгъуаъэнимкэ Урысыемрэ
Тыркуемрэ япашхэм бэ зэрашьшэр,

хэгъэгүйтуми япарламентариехэм мы-
шкъэ мэхъанэшхо зэрийэр Адыгеим и
Лышъхъэ хигъеунэфыкыгь.

Тыркуем щыпсэухэрэ адигэхэм ялы-
къохэм парламентхэм ялофшэн ялахь
зэрэхашыхъэрэм зэригээрэзэр Къум-
пыыл Мурат къыуагь.

«Адыгеимрэ Тыркуемрэ бэшлагъэ
зэхъыныгъэ зывэрдьшырьяэр. Шуухэгъэ-
гу бэшлагъэу адигэхэр зэрэшыпсэухэр-
эм ар къеушыхъаты. Тапэкъэ тиоф-
шэнкъэ тэ юубытыпъ къызыфэтшы-

щтых Владимир Путинымрэ Реджеп
Эрдоганрэ политикэ амалхэу эзэрхэ-
хэрэр, адигэ хэхэсхэм амалхуу яэхэ-
ри къызфэдгъэфедэштых. Тильэпкъэ-
гъухэм Тыркуем ициэнэгъэ чылпэ-
шко зэрэшцаубытэрэ, шуухэгъэгукъэ
мэхъанэшхо зиэхэ проектхэм ягъэ-
цэкэн чанэу ахэр зэрэхэлажъэхэрэр
льэшэу сугуап», — хигъеунэфыкыгь
Къумпыыл Мурат.

Мурат Байбатур къызэриуагьэмкэ, а-
дыгэхэр Тыркуем икъэралыгъо хэбээ
къулыкъуҳэм ахэтых, хэгъэгум щыпхы-
рашхэрэ проект инхэм чанэу ахэлжьэх.

Адигэ хэхэс депутатхэр зэлукъэгъум
хэлэхъягъэхэм зээгъыныгъэхэр зэда-
шынхэмкэ Адыгеим Иэпшэтуу къыра-
тиным зэрэфхъязырхэр къауагь.

«Тизэфыщтыкъэхэм зядгъэушъом-
бгъунымкэ лъэнэхэо постури къыз-
шыдэлжытэгъэ ekolakъem, ыпыгъум,
хабзэм, бизнесм, общественномыт
язэхъотныгъэ мэхъанэшхо ял. Адигэ-
хэм яобщественэ обьединенихэр,
чиновникхэр, депутатхэр хэгъэгүхэм
язэхъыныгъэ гъэлжтэйхэм къэшакъо
зэрэфхъухэрэр дэгүү. Аш гъэхъягъэ-
хэр къызэрэклъыкъо ѿтхэм сицыхъэ-
тель», — хигъеунэфыкыгь Адыгэ Рес-
публиком и Лышъхъэ.

Адыгэ Республиком и Лышъхъэ
ипресс-къулыкъу

ЗЭПХЫНЫГЪЭХЭР АГЬЭПҮТЭЩТЫХ

Тыркуем и Лъэпкъ Зэлукъэшхом испикерэу Мустафа Шентоп Адыгэим и Лышхъэрэл лыкъо купым хэтхэмрэ япарламент ригъблэгъагъэх.

Тыркуе парламентым ишац Тыркуем и Президентэу Реджеп Эрдоган ўцэклэх ахэм шүфэс къарихыгь.

Политике лъэпсе пытэ зиэзэпхыныгъэхэм зягъэушомбгүйгъэним мэхъянэшхо зэрийэр Мустафа Шентоп къыхигъашыгь.

Лъэпкъ Зэлукъэшхом испикер зэрэхигъеунэфыкыгъэмкэ, хэгъэгүйтүми яполитике зэфыщытыкъэхэм зыпкъ итэу зарагъешомбгүй. Хэгъэгүйтүми япашхэхэу Владимир Путинимрэ Реджеп Эрдоганрэ мэлыльфэгъум и 8-м зэлукъэгъагъэх.

«МПС-м ия 140-рэ Ассамблей къыдыхэлтигъэхэмрэ Урысыем и Къэралыгъ Думэ и Тхъаматэу Вячеслав Володиним сыйукъэгъагъ. Урысые Федерацием Федерацаемкэ и Совет и Тхъаматэу Валентина Матвиенком Тыркуем къэклонэу зягъэхъазыры. Тэ тигуапэу ашт тыпэгъокыщт, зэдэлэжъэнэгъэ дытийнным тыфэхъазыр. Урысыемрэ Тыркуемрэ язэфыщтыкъэхэм зягъэушомбгүйгъэнимкэ шольтырхэм юф зэрээдашдэрэм мэхъянэшхо етэти. Кавказым щыпсэущтыгъэ лъэпкъхэм къатекъижыгъэ нэбгырабэ тихээ.

гъэгу ис. Ахэм тихэгъэгу ишыгъэ ильэнькъо постэуми ялахыишш хашыхы. Што тадэжь шуукъызэркъуагъэм адыгэ хэхэхэм язэпхыныгъэхэм зызэрара гагъешомбгүйгъэхэм имыза къоу, Урысыемрэ Тыркуемрэ язэпхыныгъэ гъэптигъэхэм фэорышэшт», — къыуагъ Тыркуем и Лъэпкъ Зэлукъэшхом испикер.

Джащ фэдэу Мустафа Шентоп сатыу-экономике зэфыщытыкъэхэм зягъэушомбгүйгъэним мэхъянэшхо зэрийэр хигъеунэфыкыгь, Адыгэим илъикъо куп хэтхэм зэзэгыныгъэ къадашы зэрашонгъор зэргуапэр къыуагъ, Тыркуемрэ Адыгэимрэ якъалэхэм азыфагу зэкъош зэфыщытыкъэ дэгүү итэу ыльтыгъагъ.

Адыгэим и Лышхъэрэ дахэу парламентым къазэрэштыгъэхэмкэ зэрафэрэзэр, Лъэпкъ Зэлукъэшхом идепутатхэм адырляэхээ зэлукъэхэм зэрэшызэгуршигъэхэр къыхигъэшыгь. Джащ фэдэу Адыгэим и Лышхъэрэ Тыркуем и Президент гүшүэ фабэхэр зэрэфиуагъэм, бизнесымкэ, гъесэнгъэмкэ, културэмкэ тилъикъо куп гъехъагъэхэр ышынхэу къызэрэфэльяуагъэм фэш зэрэфэрэзэр къыуагъ. Къумпъыл Мурат зэрильтиэрэмкэ, хэгъэхэм яполитике зэфыщытыкъэхэр лъэгэпшахом зэрэнэсигъэхэм, лъэнэхуитуми

яфедэ зыхэлтышт зэдэлэжъэнгъэ зэдэрияэ зэрашонгъор гъехъагъэхэм афаузэнкъыщтых.

«Парламентхэм альэныкъо къи хэгъэхэм зэпхыныгъэ зэдэрияэ нахь мэптигэ. Тихэгъэхэм япашхэхэми ашкъэ мэхъянэшхо ял. Лъэнэхуитуми зэдэрияэ зэпхыныгъэхэм зядгъэшомбгүйнхмкэ тэ къытэльтигъэгъагъагъ. Непэ мыштыкъы-

тигъэр зэкэ тшэним тыфэхъазыр. Лъэпкъ Зэлукъэшхом испикерэу лъытэныгъэ зыфэшырэр, зэдэлэжъэныгъэ къидыгуиённым узэрэфхазырым фэши «тхъаугэгъэпсэу» осэло. Урысыемрэ и Лыкъохэу Тыркуем щыяхэхэми мышкъэ Іэплиэтуу къытфэхъунхэу тыкъагъэгъагъагъ. Непэ мыштыкъы-

зэрэкъуагъэм проектыкъэхэр къыкъэлъыкъонхэу сэгүгъэ», — хигъеунэфыкыгь Къумпъыл Мурат.

Адыгэим и Лышхъэрэ Тыркуем исхэр республикэм къэклонхэу, ашт нэйасэ зыфашинынэу къыригъэблэгъагъэх.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэрэ ипресс-къулыкъу

Адыгэимрэ Анкаарэ япашхээр зэзэгъыгъэх

Адыгэим и Лышхъэрэ Къумпъыл Мурат тигъуасэ Анкара имэрие Тыркуем икъэлэ шъхьаэ имэрэу Мансур Яваш щыукалагъ.

Зэлукъэхэм хэлэжъагъэх Анкара ирайон анахь инэу Чанкайя имэрэу Алпер Ташделен, Адыгэ Республикэм и Лышхъэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ишац Тхъакъуцинэ Мурат, муниципальне образование «Къалэу Мыекъуапэ» инароднэ депутатхэм я Совет итхъаматэу Джармэкъо Азмет.

Анкара имэрэу хъакъэхэм шүфэс къязыхыгъэхэм мы йэнатээм гъэтхалэм и 31-м зэрэхъяагъэр, Адыгэ Республикэм илъикъо куп зэдэгүшүйгъэу дыриштыхм бизнесимрэ, зэкъош зэфыщытыкъэхэмрэ язэптигъэнкэ мэхъянэшхо зэрийэр къыуагъ.

«Лъэнэхуитуми зэфэшхъафхэмкэ тихэгъэхэм язэдэлэжъэнэгъэ лъэпкъуатэ. Товарэу зэлекъедгъахъэрэхэм хэхь. Чынпэ

зягъэорышжэжынхмкэ къулыкъухэмрэ къэралыгъо къулыкъухэмрэ зэдьрагъаштээ яофшэн зэхажэн фае», — хигъеунэфыкыгь Мансур Яваш.

Мэрым къизэрэхигъэшыгъэмкэ, Анкара Москварэ Казаньрэ зэкъош зэфыщытыкъэхэр адьрил. Тыркуем икъэлэ шъхьаэ ихэбээ йашхъэтхэм джащ фэдэу Адыгэим зэдэлэжъэнэгъэ къыдьрияэ ашоиагъу. Ашкъэ зишуагъэ къеклэштыр Тыркуем адьгабэ зэрэшыпсэурэр ары.

Ильэс 24-кээ зуэкъэлэбэжьымэ, районэу Чанкайя Мыекъуапэ зэкъош зэфыщытыкъэхэр къыдьрийнэу зэрэзэгъигъагъэм, ашкъэ амалэу ўцэхэм зэлукъэгъум щатгүшьигъагъэх. Адыгэим и Лышхъэрэ хэгъэгүйтүми язэдэлэжъэнэгъэ лъэгэплакъэ нагъэснэу къизэралуагъэм къырьигъэштагь.

«Тихэгъэхэм азыфагу иль зэфыщытыкъэхэм непэ пынкъэу хэхъоныгъэ зэрашырэр тинэрьлэгъу. Урысыемрэ

Тыркуемрэ япашхэхэм ар бэкэ яшуашгъэзтээ. Ау лъэпкъ зэгуршигъэхъэр пытэштээ муниципалитетхэр зэдэмын лажъэхэмэ. Ильэсэбэ хуульэу Мыекъуапэ районэу Чанкайя Газиантепрэ ныбджэгъу зэфыщытыкъэхэр адьрил. Ылээ зэкъош зэфыщытыкъэхэр адьтишынэу таизээгъигъагъэмэ, непэ тоофишэн нахь зедгъэушомбгүйнхмкэ шыцгъуыгъы», — хигъеунэфыкыгь Адыгэ Республикэм и Лышхъэрэ.

Къумпъыл Мурат къизэрэхигъэшыгъэмкэ, ведомствэхэм ялъикъохэм Тыркуем и Правительствэ юф ўцызшэхэрэхэм зэлукъэхъэр адьрияагъэх. Зэдэлэжъэнэгъэ ильэнькъо зэфэшхъафхэмкэ зэзэгыныгъэ заулэ адэшыгъэним тегүшьигъагъэх. Лъэнэхуитуми анахьэу къеклүштэу алтырэр чынпэ къеклүштэхэр зыщыгъэфедэгъэ производствэхэр зэдээзэхэгъэнхэр, туризмэм, сатыум, мэкуумэштим альэнькъо зэдэлэжъэнхэр ары.

Культурэмрэ гъесэнгъэмрэ яхыгъэ проектихэри зэдагъэцкэнхэу рагхуухээ.

Къумпъыл Мурат культурэмрэ туризмэрэ я Ильэсэу 2019-рэ ильэсэр Урысыеми Тыркуеми зэрэцагъэнэфагъэм хэгъэхэм язэпхыныгъэ нахь зызэрэригъэушомбгүйштэй къыуагъ. Культурэмрэ туризмэрэ ялэубытыпэу, тарихым, бзэм, шэн-хабзэхэм нэйасэ зафашызэ, цыфхэр нахь дэгью зэгуршигъо мэхъу.

«Тизэпхыныгъэхэр зэрэдгээптиэштээ эрхийн экономикэ, культурэ проекти-бээмэ яхырыщиэн фэорышшэштых. Шыагъэ къэзытышт юфхэм яхырышикъэ Адыгэим ихэбээ къулыкъухэм къизэрэхъудырагъэштыхм сыйдигъу шыуциыхъэ тежкугъэлтигъэ хуушт», — хигъеунэфыкыгь Къумпъыл Мурат.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэрэ ипресс-къулыкъу

А 1 — 3-рэ нэкүбгъохэм арт суурэхэр А. Гусевым тирхигъэх.

Үсэхэр

ЦУЕКЬЮ Юныс

Собэшху – тызтет дунаир

Уахтэм седэу
Уахтэм сихэллээ —
кысэллын ежри.
Шъэфы зэлтийнэу,
мыкъутэжынэу
Щылтыху дунаим —
кыхэбготэнэп.
Нитум, акылым
альэгьуш: «Сыд пай?»
Плыззэ зэлтийхэу
упчэр зератзэ,
Бырыу чанхэу
ублэм зыратзэ
Аутэсхыныш —
аэкэлжыжай ай!
Ау гъуахью тракторыр
ашмын шагын:
Къутагьеш мары
сычэль ычэгы.
Сакыб щтыргъукэу
кладэ фехуугъэр
Згъэпльэу зэхэпши —
чышхьашом седэу.
Седэу уахтэм
иорэдькэ —
Ныбжырэм анахэу
къэшьо,
мэгуэ.
Зыр зэхэтакьо,
зым зыкьеэты.
Скьошэу цыфышор
хуауу кыщэкло.
Дыижыгъапэу
сланэ гъучи щтыргъукым.
Плыкэу епкылэу
сычэль тракторым.
Уахтэм седэу:
сэрыкэе макэ
згъецкэлжынкэ.
Сэрыкэе макэ
сыкъизщыхуугъэ
Чышхьэм ыбгэгу
сыцьфэбэнкэ.
Уахтэм сихапльэ:
Сэрыкэе икүурэп,
чым ичылэгъум,
Аш ифэбэгьум
ижэ зыусщэнкэ.
Сыфай сэ непэ
чы щилтыгъежьэу
Ыгъэфедэнкэ
цифым гъебэжьюу,
Огум икъатхэр
сэ фэсжъонкэ.

Чэзыум ыкчи нэужкэ

Тэпирхээ.
Тыхэт чэзыум.
Тызэхайыз.
Кыбхэм таикэлункэ,
тыкъыхагъэзыкы
тэри ылжкэ.
Огубжыкли — тыгъэлэсэштэп:
къэцгъуанэу тэшьюу, тэжкоты,
е тыодэуущтэп.
Тынэмисышуузэ ахъщэр ятэты,
тпэцыхэр губжызэ.
Тэчэе етланэ автобусым,
етланы
тэубыты тысынпэр.
Тежээ.
Тэчэе: шьоф пцанэм
нэгү кыфэу
зыкъыгуеубгъошь шхъаныгупчъэм
згъечэрээ, къепльэ.
Къытльтэуущыжы блэхъаджэу
гъогу шуцлэр.
Хъэланы пырацэу
такыб къетхъожы.
Ежхэр — чыгхэр зэрэгъэшхэу
къыддэчъэх.
Тыгумэкыжэрэп —
Дунэе псай типшыпэ:
шыгъхээ
шызэлонэжыхы сабийхэр.
Тыщэшхых.

Тыщэпальзэх — гушиэ лъэшхэр,
Сабын щэрбэу, щызэлэутых.
Дунэе псай:
мыш тидунае изэрэшти,
лэкыб къэралмэ джы
язытети
натрыф гъуужыгъэу щытэупкэлпкы.
Семчык гъетыплагъэу
политикэр
зэптиымъэу щытэуцэу.
Зызэртшэхжэу тэ
гъесагъэм ышлэу,
ытупщигъахэу быбзэ тэльэгъу
огу къуххэр.
Зэрегупшысэрэр,
ахэм ягупшысэр —
тэ тшэрэп итхэр, ау
къыталожыш тэшэжыхы зэкэри.
Ыгъэбайузе мары шоферым
зэптиэтхы
зэхэтхэр — цыиф пшэхъунэр.
Къэлжэх.
Гъенэфэгъах — кыйтэхъопсапэх
Ташэрэп нахь...
Хэти тарилохэн — тэ тызфэдэр.

ЕхъулIэу укъызщыхуугъэм...

Сшынахыкэ — топыщэр,
шхъатыкыышэр,
згъэшъорэкыыштыгъэр
Иаджри зикушьэ...
Къышибгъэшэ угбъэ
ущегупшысэштыгъэ
удунае,
ори пстэумки
удунэе цыклоу.
Къышибгъэштыгъэ угбъэ
пшэпкъ-лъэпкъхэр
уушьэштыгъэх
лыпцэкэ,
умытхытхъэзэ,
зябгъашээ о урысыбыймэ.
Ыкчи, а лъэхъанэм,
чыжжэу-чыжжэу
пэчжжэу адигчэйм,
чэу — Къохъаплэм,
быракъ плъыжыр щызэлиштыгъэ
тидэклол пшыгъэ
ышхъяагь рейхстагым.
Ори удунае цыклоу
пстэумки
ушхъыштыгъэ...
Хэмышыкэу
къыбдыкъоигь тыгъакэ,
дунакэ,
укъызщыхуугъэр непэ
огъэкэлраклэ...
Уилофхэр мэгъуахюо —
псыхъохэр,
жъуагъохэр
огъегулэзы,
огъешэсы.
Уильэбэкумэ чыр агъэссы...
Ар джыри зэклэп, ар —
къеъжжэп,
уильэужмэ джыри якъеублап.
Джыри къылфэтэу
бгъэхъэштэйм —
зэклэмэ апай —
сыпфэгушо,
ехулэу укъызщыхуугъэ
мафэм,
сшынахыкэ дунай.

Класэр къапльэ

Гъэхъунэ уцым
ытхыцэе ращээ,
Шы лэхъошор
Къудажэм къелыжы.
Шэхъо къэлакэм
Лыгъэ улъэклыкэ,
Аркъэнэр джабгъукэ,
Шыгъом фегъэпсы.
Езэшэзаоми
Модэр къэбгъульыш,
фэкэшыгъоу
Жыгъбгъэм
Дэбыбы.

Зымгъэтемыр,
имурад дегъашт,
о пшъашъэр, а калэм
унаэ тэгъэт.

Бзэпсыр

Тызтет дунаир — собэшху.
Иппльэштэп фэшхъаф:
пшынао,
пхъэкычао,
е къамылапщэм,
е шыкшынаом.
Маэстрэ
Инхэу зэфэхэшь,
яэзэпти фэд зэнэкъокъу.
Мэкъэ халэлхэр,
мэквэшхэу,
лъгъэу
чы мацьеу зэхэль усыгъэу
щаусы ордхэр,
зэрэтэкъокы... зэрэтэкъокы.
Сыдми орэдир зэрэз собэшху!

Тызэрыс дунаир:
гухэм
джэрэ
шылч бзэпсхэу
чым кызышыхыракульре
кызышыкэре губгъошху,
занкэу Ѣку игъэччыгъэх.
Уялэпсэкэз
уяцыпае — ежхэр —
мэкъэмэ лъэшхэу зэпэцүүжых.

Сылтыт ПЭ джабгъукэ

Къалэм сицеджэ —
сымакъе слэтрэп.
Ау гъэпсэфыгъоу
кытатыгъэхэр,
О сицкымыгъоу
сфэгъэкошьуна?
Къаштэ уиатэ,
слэгү сышхъасынэп.
Е, моу къысэтэль,
щыдьбжы бэшыр,
Мэутэкорэпши
къысфыреплэкъизэ.
Тэтэж, къысалоль,
къысщыгусагъа,
Непэрэ мафэхэм
хъауми зэлаща?
— Къыппэгушуатэ,
силыхъу, уилыгъэ,
Уихэхъоныгъэ
зэ ар егъэлпэль —
Лъэшьоцэ тэпир
Тыкъщеко гъукэм,
Зэуи Ѣмыхъоу
цэпэшонитлум,
Жъокум рыпехыш
сайджым тырельхъэ.
Иотэ пашэ
лъатэу теулэ.
Гъуазэу сицытышь,
отэ умэшхор
Дэсэгъэджэгү
пхъапхъэу мэшүаачэр,
Гъучым ычыи
къыдэлъэрэззэ,
Тызэрэфау зэхэтэгукэ,
Псым хегъэожы,
зэльепсихъажы.
Иапэр сэубиты
щыдьбжыр пшэхээ,
Еужыр имафэу
машом сфицкэлпшэ.
Гъукээр стэмашхъэ
къытэе гушшозэ,
— Аферым! — елош
жъокур зэлешэ.
— Урысщыхъунэу
шылахэп,
Тэтэж, пшонгъор —
къало пфэсшэшт.
Сэ сицыфаер,
ар зыки бахэп,
Уиджабгъуэкэ
Непи сильтыт.
Къутырэу Сосновыр.
1961 — 1963-рэ ильэсхэр.

БЗЭМРЭ ЛЬЭПКҮҮМРЭ

Еджэныр къесыухи, гурыт ыкъи апшъэрэ еджап!эхэр ары, тоф сшэнэу зысыублагъэм кыщегъэжъагъеу адигабзэм
рылажъэрэмэ сащищ. Ильэс щэкъым къехъуг синьдэльфыбзэу адигабзэм тоф зыдасш!эрэр.

Джыры адыгабзэм икубзып! Эсынэссыгъэп, ишъэфыбэмэ са-щыгъуазэп. Адыгабзэм щыгъуазз хъугъэу ар бзэ гъэш! Эгъон дэдэу зэрэцьтыр къэзымыушыхъатыгъэ бзэш! Энхыгъэлэжь щы! Эп.

«Бзэр — псэ» («Бзэр лъэпкын ыпс») — арэүүтэү сыйдми аяугъэп адыгэмэ. Тесэжьыгы фэд а гущылэжкын. Ау аш гупшысэ куоу хэльыр адыгэ пэпчь зэхэтэшлэ шүүла?! Бзэр тиамалэу къыткыахъорэмэ тидунэееплъыкэ, тыкъэзыуцухъэрэ дунаим тызэрэхщэгъэ шыкылэр, пкэ зыфэпшыпхъэр, шэныр, хабзэр, аужыпкыэм, цыфыгъэр алтытэгъэлэсы. Бзэр тызэдэгүү щылэнным пае закъол зэрэдгье-федэрэр, бзэмкэ тигупшысэхэр къитэлэтыкыых, тигъэсэныгъэ, цыфыгъэу тхэлтыр къырытэгъэльягъо.

Адыгэ Республикаем къэра-
лыгъо бзиту щигъэнэфагъ:
урсыыбзэмрэ адыгабзэмрэ.
Тури зэбгъашэн фае. Егашэм
чынальэм щыпсэурэ лъэпкыым
ыбзэ ымышлэу, адыгэм иблэ-
кыгъе щымыгъэльуазэу, лъэ-
шлэгъу мин пчъагъэм адыгэм
ыпсыхъэгъэ игушхъэлэжыгъэ
ымыгъэльаплэу, лъэпкыбыэ зы-
щыпсэурэ хэгъэгум ицыиф бгъэ-
сэшүнэу щытэп.

Джыре дунаим лъэпкыбызэм нахъ лъпәлә зэрэшымыләр цыифмэ зэхашлә хъугъе. Уиниырдэльфыбзэ, уильэпкыбызэ зэбгъэшлэнэу зэрэштым эджеңдже-шыра къенагъял.

Унагъомрэ еджап|эмрэ апшъэ

къыдафэрэր юф къызэрыкъоп: Урысие Федерациер, Адыгэ Республикар лъэпкъыбэмэ якъэралыгъохэу, лъэпкъ пстэури мамырэу щызэгүрьохэу зэрэшызэдэпсэухэрэр еджакъомэ икъу фэдизэу агурагъэон фае.

Зильэпкэр зиньдэльфыбзэрээ зымыгэльзаплэхэрэм нэмыкл лъэпкымэ якультури ыгъэльзэлп! Эштэп. Ныдэльфыбзэр зымышлэрэ ныбжык! Эр лъэпкь культурыэм икъоу фэщағъе хүрэп. Лъэпкым къыклахъорэмэ яльэпкьыбзэ ашэн фае — ареу-щту гъашэри дунайри гъэпсыгъэх. Клэлэцык! Ур — зыхэхъорэцыф, ежь къыдэхъугъэхэу сэнаущыгъи, нэшани илэх, ыгузыфак! Орэри зыфаблэрэри шхъафы. Тильэпкни тихэкуни ямызакъоу, тауж къикыахъэрэртикъэралыгъошко иакъылых ыкиитворческя къардын.

Шымынгыуазэ къенагъэмэ нэ-
лусаэ зыфереш! Къералыгъо
Думэм ныдэлхыфыбзэмэ язэ-
гъэшэн фэгъэхыгъэ унашьюу
ыштагъэм. Мы унашьор амы-
штэфэ чыналтэмэ ашыпсэухэрэ
еджакломэ къералыгъуабзэу
урсыбзэм нэмыйкэй «Ныдэ-

**Джыры адыгабзэм икубзып! Э синэсыгъэп, ишъэ-
фыбэмэ сащыгъуазэп. Адыгабзэм ѹыгъуазэ
хъугъэу ар бзэ гъэши! Эгъюон дэдэу зэрэщицыр къэзы-
мышиыхъатыгъэ бзэши! Энныгъэлэхъ щы! Эп.**

льфыбзэр» («Родная речь») (егэшлэрэү чынальэм щыпсэ-урэ лъэпкъым ыбзэ) зерагъашшэу щытыгь.

Джы зэкіе еджакіоме амал ялэ хүгтээ урысыбзэр «яны-дэльфыбзэу» къыхахыныр. Аш пае ны-тыхэм льёу тхыль еджа-пэм чালхьсан фае. Ары ывшье-кіе къызыкъычиуагъэр унагъом — нымрэ тымрэ — явшъедэ-къыж нахь ины хүгтэу. Нымрэ тымрэ армырми явшъерильцыкло, сид фэдерэ лъэхъани сабыир къэбгъэхъуныр, цын-фышлоу ппунуныр, бъэсэныр тоф-псынкагъап.

Тынэж-тятэжкмэ япшицысэхэм, яхышьхэм, ялотэжхэм тахагъедалозэ тэтицыкгуоритхыг. Типсыхьо чьэрмэ защыдгъэпскэу, яадрабгү ти-сыккэу, тимэзмэ мыхэр, къужьхэр, хъамшхунтэхэр къащытыгъойхэр, тикъущхэмэ ялдах-

гъэ тфэмыйпльык!эу, тильэпкърэтихэгъэгурэ тарыгушхоу тыкъэталжныг.

ТЭДЖЫЙБ.
Тянэжьмэ, тятэжьмэ орэдхэр
кыттафайштыгъэх, ушьыйхэр
кыттафауатэштыгъэх, адыгэ
псэуальэмэ, Іэмэ-псымэмэ ямэ-
хъянэрэ яштуагъэрэ тащагъэ-
гъуазштыгъэ. Сэ сяте гүшүэжь-
хэмитэу зы гүшүэухыгъэ кын-

дэгьоу щыгъуазэх. Джы кілэ-
егъаджэ пэпчъ, анахъэу ныдэ-
льфыбзэр языгъэхъяхэрэй арых-
льэпкъ культурэм инэшанхэм
атетэу кілэеджаклохэр ыпун-
хэр ишъэрыльмэ къахэхъо.
Яльэпкъ хабзэхэм лытэныгъэ
афэзышхэрэ кілэеджаклохэр
нэмыхк лъэпкъым щыщхэмий
шхъяклафэ афашияу бгъэсэнхэр
Іэрыфэгъу мэхъу.

Адыгэ Республикаем щы-
псэухэрэ адыгэ кіләцыкlyхэм-
ре пшъешъэжынхэмре яны-
дэльфыбзэ зэрагъашэнымкэ-
щысәшү ял хууль. Ар ильээ
заулэ хуульзу IoF зышлэрэ кілә-
цыкly театрэ купэу Урысы-
ем изаслуженнэ, Адыгэ Рес-
публикаем инароднэ артисткэү
Уджыхуу Мариет зипәщэ «Щы-
гыжыкыер» ары. Купым адыга-
бзэм икъэухумэн Iахь ин-
хельхъэ. Джы къуаджэхэмни
зыкъаща гъэльтагью аублагъашъ-
тыгухэм лъэшэу ахагъахъо.

Мы ильээсир Урысынг ёгъэш
шээрэу чынальэм щыпсэухэрэз
лъэпкъхэм абзэхэм я Ильээсэу
Президентым иунашьокэ агъэш
нэфагь. Ар зипхъэе-псыер Зэ

хантхэр, эвенкхэр, эскимосхэр,
манси ыкын нэмыхыкхэр.

Адыгэхэм тыкъодыжынным ишынаагьо къытшъхващымыхъагъэми, нафэр — ныдэлэльфыбзэр ышлэу, адыгэ шэн-хабзэм рывгуазэу, адыгагъэр зыхэлъеу къытхэтмэ япчыагъя хэвшыкъеу къэмеклаагь. Зэклемэ анахь гумэкыгъор къыткяхъохэрэм адыгабзэр зэраутымылъхъажыгъар арь.

Адыгэ Республикаэр зытэгъэ-
псыкіләм къэралыгъо бзитлоу
агъэнэфагъэхэр еджап!эхэм
ач!эльтигъэх, урысыбзэр зэкәми
зэрагъаш!еу, адыгабзэр адыгэ-
хэм мыйадыгъэхэм (ежхэм
яш!оигъоныгъэк!е) зэрагъаш!еу.
Дэхэклиаэр а акылыгъэрэ зэ-
фагъэрэ зыхэль шык!е тет
егъеджэн-пуныгъе тофыгъор
зэпстэуми аш!одэгъуг. Ау гъэ-
терэззыжын горэхэр ищыкли-
гъэу зы куп ылтыти, лъепкыбзэ-
хэр зэрамыгъаш!эхэм хүнэу,
ныдэлъфыбзэр шъхъадж зэрэ-
ш!оигъоу, адыгэхэри зэрахэ-
тэу, фэмьеэм зэrimыгъаш!эми
хүнэу — бзэмк!е республике
унашьом хэлэзыхъажхъэурагъа-

Ильэс къэс лъэнкъхэм яичьагъэ хэкли. Къэнэ жысыгъэхэр къэухуумэгъэнхэм пае непэ щегъ-жысьагъэу зыми фэмыдэу күльтурэ кЛэнэу яЛэр уфэса-къызэ кЛэуугъоен фае. КЛодынЛэм нэсыгъэхэу Уры-сые къэралыгъоми лъэнкъэу исыр макЛэн, ахэм аицы-щых камчадалхэр, хантхэр, эвенкхэр, эскимосхэр, манси ыкЛи нэмыкЛхэр.

гохьагъэхэ Лъэпкъхэм я Организаций (ООН). Ар культурэм икъатэу клоодхэрэр зэрэдунаеу агу къагъэкыжынхэм тэгээлсэхьаагь. Зицыхышхьэ мэктээ лъэпкъхэу зыбзэ, зикультурээшишэн-хабзэхэр клоодыгээм нээсигъэхэр арых.

Ильэс къэс лъэпкъхэм ячъя гъэ хэкы. Къэнэжкыгъэхэр къэухъумэгъэнхэм пае непэ щегъэжьагъэу зымы фэмыдэу культуре клэнэу ялэр уфэса-къызэ клэуугъоен фае. Клоды плем нэсыгъэхэу Урысые къэра лыгъоми лъэпкъеу исыр маклэп ахэм ашышых камчадалхэр

Тарихъымрэ зеклонымрэ

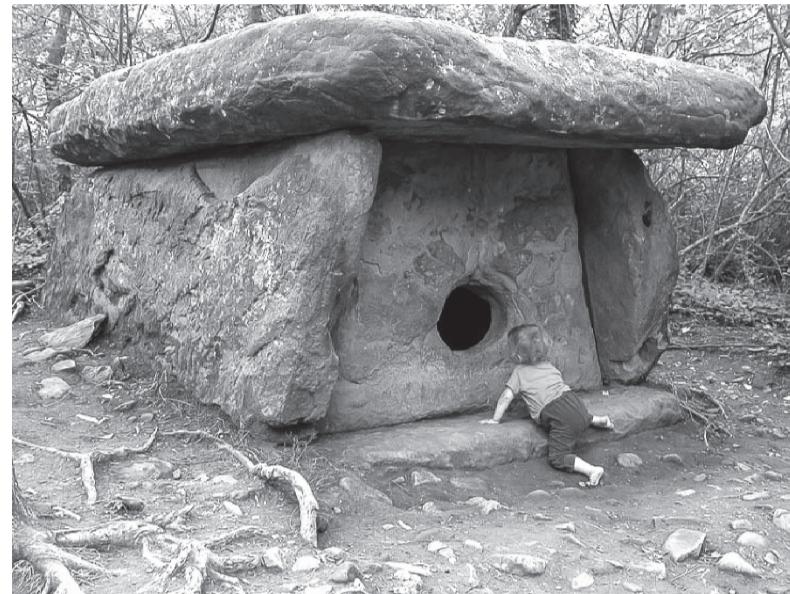
Музей хъалэмэт тфашыщт

Адыгейим ишьолъыр итыгъэ исп унэхэм цыифхэри чыопсыри ашхасыгъэхэп, ахэр мы лъэхъаным зэрэхъужыхэрээр мэклэ дэд.

Исп унэхэр адигэ лъэпкыым икультурнэ ыкчи тарихъ къеных, ильс мин пчагъэм чышихъашом тетыгъэхэ мижъю унэхэу саугъэт хъужыгъэх. Ахэм уафымысацъе бгъэкодыжынхэм пышхъы ыкчи уильэлкъ уасэ фэмышыныр къеклы.

Мижъю унэхэм якъеухъумэн ильсэбэ хъугъэу юф адешэ Урысые географическэ обществэвэм икуутамэу Адыгейим щыэм ипащэу Игорь Огай. Исп унэ хъалэмэтхэр лъэпкыым итамыгъэхэу чышихъашом зэрэтихэм аш бэрэ итугу ешы, Урысые географическэ обществэвэм зэхищхэрэ форумхэм ашигъепсыре къэгъельгъонхэм цыифхэр нэйуасэ щафешых.

Ильсэзу тызхэтим аш итухъышу къыдехъунэу ригъэжъагъ, республикем исп унэхэм ямузей щашыщт. Адыгейим и Лышхъэу Къумпыл Мурат Ыпсырэу къыфхэхъунэу къыгъэгъугъягъ, проектим игъэцэклэн мэлдэлтэйгүр егъэжьаплэ фэхъуг.

Адыгейим имузейхэм джыри (Хаджыкъо) гъэхъунэклэ заджэзы къаххъошт, аш дольмен хэрэм пэблэгъэшт. (исп унэ) культурэм имузейкэ еджэштых. Ар Мыекъопэ районим ит псэуплэу Каменномостскэм идэхъагъу дэжъ Кажохскэ

мэгъэ экспозициемрэ исп унэхэмрэ зэдиштэштых. Унэу ашыщтым квадрат метрэ 200 фэдиз иннэгъэшт. Ижыкъе къыщегъэжъагъэу аш щыпсэущтыгъэхэ 1мэ-псымхэр, хъакъу-шыкъухэр, бзилъфыгъэхэм зызэрагъэлэрэштгъэхэ хъап-щыпхэр, нэмикл пкыгъохэу джэрэ зэмнамын нэс цыифыр къэзыуцухъэрэ дунаим щигъэфедэштгъэхэр къыщаагъэлэгъоштых.

Исп унэхэм къащежъэу, музей зэхэтым урицалэу туристическэ лъэрсрикло гъогу тапэкэ щагъепсыщт. Музейм къыпэблэгъэшт мэкъэгъэу-туристическэ гупчэу а чыплэм щашыщтыри. Ахэр зэкэлэ зыгъэпсэфакло къаклохэрэм ашошгъэшгъоныштых.

Музей зэхэтыр зыщашыщт чыгу яхьри къагъэнэфэгах, юфшэнхэр рагъэжъэштых.

Псэуальэхэм яшын имыза-коу, музейм чэлъыщхэз пкыгъохэм якъыххын ыкчи язэгъэзэфэн хэшыхык фызицэхэ цыифхэр, волонтерске движениеу

«Тъялапсэхэр тыухъумэштых» зыфиорэм хэт ныбжыкъеэхэм яэпэлэгъу музейр зыгъэпсихэрэм ящикигъэштых. Аш пае специалист зэфэшхъафхэр, археологхэр, шэныгъэлэжхэр, Урысые и Географическэ обществээ хэтхэр упчлэжъэгъу ашыщтых.

— Типшэрыль шъхъаэр къыткэхъухъэхэрэ пэлжүүкъеэхэм алаа ильс мин пчагъэм щытыгъэхэ мижъю унэхэу исп унэклэ тызаджэхэрэ къызэрэзэтдэгъэнэштхэр ары. Ар юф псынкэл, ау тищыкъеэ дэдэу щыт, — къыуагъ И. Огай.

— Музейм цыифхэм ашошгъэшгъонышт, аш фэдэ Урысые итэп, тэтиесрэл алерэу дольмен культурэм фэгъэхъыгъе музей зыщидгъэуцүштэй. Тыдэ къыкыгъэхэм, цыифхэу къаклохэрэм къагурыошт чыопсым, тарихъ къенхэм, чыплэ гъэшгъэгъонхэм уазрафэсакын фаер. Ашкъе мэхъянэ зилэр тичыгу ибаиньэ зэкэми тыфэсакыныр ыкчи къызэтдэгъэнэныр ары.

Пчэн фермэ къызэлахыщт

Пчэнхэм къатырэ щэр зэрэлээгъур пстэуми тэшлэ, ау ар зыгъэфедээрээр мэклэ дэд. Цыифхэм пчэнхэр зэрэхъужыхэрэми ар къиххэкли, зилэхэу, щэр зыщэхэрэм уасэри лъаплэу сидигъуи ало.

Ижыкъе къыщегъэжъэзэу пчэнхэрээр медицинэм игъэктотгъэу щагъэфедэштыгъ. Гиппократ ашкъе жъэгъэзэузыр ыгъэхъужыщтыгъ, Швейцарием икушхъэхэу тэтихэм бэрэ афагъадэхэрэм непэ къызнесыгъэми лыэр маклэу зыкъетхэ цыифхэм, рагит хъугъэхэм пчэнхышкъе щялазэх.

Урысые нахъ щагъэлъэплээр пчэн лъэпкыр «заанненскэкъе» заджэхэрээр ары. Апэу ахэм ящэ зыфэдэм къалэу Петербург ипаркышкоу «Летний сады» цыифхэр щырагъэлъэгъягъягъ. Нэүхукм Сөвет хабзэм ильхъян Москвэ пэмчыжъэу пчэнхэр зыщахъурэ совхоз щызэхажгъягъ, ахэм къаклахыре щэр къалэм ипартийнэ комитет хэтхэм яунагъохэр ары зыфащэштгъягъэр...

Мы лъэхъаным пчэнхэр зыщахъягъхэ фермэхэр шъольтыр эзфэшхъафхэм артых. Ахэр пхүнхэр федэ, яли, ящи 1эзэгъух. А пстэр къыдалыти, Адыгейим агропромышленна кластер пчэнхышкъе къызэрэхъягъырэм фэшхъафхэу, щагъэфедэу ыкчи щэм хашыкъхэрээр къышыдагъэлхэу щашынэу ты-

раубытагъ. Апэрэ фермэр псеуплэу Трехречнэм щагъэпсыщт. Аш пчэнхышхэ миниту щагъыщт, фермэм 1усхэр къызщагъэхъа-зырэ цех хэтишт, завод цыкълу пчэнхышэм хашыкъхэр шхыныгъохэр къышыдагъэлхэу илэшт. Зы сменэ щэ литрэ минитф

фэдиз ыгъэфедэн ыльэ-кыщт. Тапэкэ пчэнхышэм адигэ къуае хашыкъе ѹи-гъэжъэшт.

Адыгейим и Лышхъэу Къумпыл Мурат къызэриуагъэмкэ, фермакъэр республикем къызэрэшашырээм экономикэм хэхъоныгъэхэр ригъэшыт. Непэ заводитфэу адигэ къуае къэзышыхъэр щэу къаэлхъа-хэрэм ипроценти 10-м нахыбэп республикем къышаугъо-ирэр. Арышь, пчэнхэм щэу къатырээр аш зыхэгъа-хъокъе, нэмикл шъольтыр-хэм щэр къаращжыгъщэп. Мэкъумэш хъызметэм пылтыгъэхэм былымхъу-ным къыфагъэзэжыимэ, цыифхэмкъи, хабзэмкъи ишуа-гъягъе къеклошт.

Апэрэ пчэн фермэу ашыщтым компаниеу «Местный инвестор — компания «Мирный —

Майкоп» зыфиорэм сомэ миллион 605,5-рэ хильхъащт. Псэольшэхэм пэублэ юфшэнхэр рагъэжъягъахэх, ахэм сомэ мин 200 азэуагъэхъа-гъя. Инвесторхэм къызэралорэмкэ, фермэм игъэпсын ильсэым ыкъем нэс къаухынэу пыльх.

Къэлгъэн фэе пчэнхэр зыщаигъыщт фермэм ишын шыкълахъэрээр зэрэшагъэфедэхэрэ, уаххъэм диштэрэ оборудование зэрэчилэштэй.

ООО-у «Мирный — Майкоп» зыфиорэм игъэцэлэхэм директорэу Александр Данькиним про-ектыр зэхагъэуцоным ыпэу Голландилем, Францием ашыпсэухэрэ специалистхэм пчэнхышэм игъэфедэнкэ яопыт нэйуасэ зызэрэшишыгъягъэр, Европэм щыщхэ экспертихэрэ ветери-нархэмэрэ ултэлхүнхэр эз-араагъэшагъэхэр къыуагъ.

— Апэрэ фермэр мы ильсэым къызэутхынэу тырай, — elo аш. — Бжыхъэм пчэн 1500 — 2000 фэдиз къэтшэфыщт. За-анненскэ лъэпкыым фэдэх тызыфаехэр, ахэр Гулчэ Урысые, Израили ашыгъотыштых.

Инвестиционнэ проек-

тым шуагъэу къытышхэм къаклырыкъызэ Адыгейим и Лышхъэу Къумпыл Мурати къыхигъэшыгъи юфхэр зызэпфэхэхэм юфшигъягъэр, Европэм щыщхэ экспертихэрэ ветери-нархэмэрэ ултэлхүнхэр эз-араагъэшагъэхэр къыуагъ. — Апэрэ фермэр мы ильсэым къызэутхынэу тырай, — elo аш. — Бжыхъэм пчэн 1500 — 2000 фэдиз къэтшэфыщт. За-анненскэ лъэпкыым фэдэх тызыфаехэр, ахэр Гулчэ Урысые, Израили ашыгъотыштых.

Фермиштм нэбгыри 100 фэдизмэ юф ашашгэшт, ахэм ялэжжапкэ сомэ мин 30-м къышыкъеэштэп. Иль-сишьштим къыкъоц хъакъулахъэу, фэшхъаф ах-

хъ. Щими юф зэдашлэу зырагъэжъэштэйр 2023-рэ ильсээр ары.

Трехречнэм щагъепсырэ фермэм чыгу гектар 600 фэдиз фатлупшыгъ. Къыкъеэлъыкъошт комплекситум джыри гектар 1500-рэ фэдэш щэм сабыгъицэштэй.

Фермиштм нэбгыри 100 фэдизмэ юф ашашгэшт, ахэм ялэжжапкэ сомэ мин 30-м къышыкъеэштэп. Иль-сишьштим къыкъоц хъакъулахъэу, фэшхъаф ах-

щэ тынхэу бюджет зэфэшхъафхэм сомэ миллиардрэ ныкъорэм нэсэу къарагъэхъа-шт.

Проектышхом игъэпсын нахъ агъэпсынкъеням фэш Адыгейим и Лышхъхэрэ Мыекъопэ район администрацием ипащэрэ инвесторхэм 1эпилэгъу афхунхэу зэдаштагъ, ахэм элек-троэнергием икъещэлэн пыль юфыгъохэр амыгъэгужъонхэр ашшээ рагъхъа-жыгъ.

Нэклюбгъор зыгъэхъазырыгъэр ШАУКЪО Аслъангугащ.

Адыгэ быракъым и Маф

Непэ – тимэфэкI

Адыгэ быракъым и Мафэ игъекотыгъэу непэ дунаим щагъэмэфэкIышт.

Жьоғо 12-р кызыыхылдыкырыр адыгэ быракъыр мэфэкъым ехүулэу Зыкыныгъэмрэ Зэгурыоныгъэмрэ ясаугъэтэу Мыеекуапэ датым дэжь тигъуасэ щаётых. Республике общественэ движениеу «Адыгэ Хасэм» и Хесашхъэ хэтхэу Бэгъушэ Алый, Нэхэе Аслын, Къуиже Къэпльян, Нэгъуцу Аслын зэхэщэн йофхэр агъецеклахъэх. Адыгейм самбэмкIэ испорт еджапIэ къикыгъэхэ Джалымекъо Аслын, Пчэнашэ Инвер, Мерэм Нарт, Гъуагъо Азэммат быракъыр зыщаётых чыпIэр гъэпсыгъэнимкIэ, пкээр гъэуцугъэнимкIэ йэпIэгъу къафхэхъутэх.

— Зэнэкъохухэм тахэлэжье-нэу гьогу тызытехъекэ адыгэ быракъыр сидигъу зыдэштэ, — къытуагъ тренерэ Джалымекъо Аслын.

— Спортыменхэм ягуалуп мэфэкъым хэлжээштых.

Адыгэ Хасэр зычайтунэм ылашхъэ адыгэ быракъыр лягэу зыщаётых, бэмшигэу лягэу бирдэхээ Африкэм икүшхъэ анах лягэу Килиманджаро щызыгъетыгъэ Лышэ Айдэмэр зэхахъэм хэлжэагъаг.

Адыгэ быракъым фэгъэхыгъэ зэхэхашо непэ Мыеекуапэ щыклошт. Пчыхъэм сихъатыр 5-м къэлэ паркын мэфэкъыр щаублэшт. Концертэр филармонием ылашхъэ щыклошт.

Сурэтим итыр: **адыгэ быракъыр пчэгум щаэты.**

Зэхэзыщагъэр ыкИ кыдэзыгъэкIыр:
Адыгэ Республикэм льэпкI ЙофхэмкIэ, ЙэкIыб къэралхэм ацы-псурэ тильэпкъэхъум адырIэ эзхыныгъэхмкIэ ыкИ къебар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет

Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэштэшIэр:
385000,
къ. Мыеекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къаихырэ А4-кIэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчагъэкIэ 5-м емыхъхэрэ ары. Са-тырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлгээ, шрифтыр 12-м нахь цыкIунэу щытэп. Мы шапхэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкигъэхжийх.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушхъятыгъэр:
Урысы Федерацием хэутын ЙофхэмкIэ, телевидение-радиокъэтын-хэмкIэ ыкИ зэлжы-ИэсэкIэ амалхэмкIэ и Министерстве и Темир-Кавказ ЧыпIэ гъэйоры-шапI, зэраушхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщахаутыгъэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи
пчагъэр
4300
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 815

Хэутын узчи-кээтхэнэу щыт уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Зыщахаутыгъэх уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шхьхайэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхьхайэм
игуадзэр
Мэцлиэкъо
С. А.

Пшъэдэгъижь зыхырэ секретарыр
Хурмэ
Х. Х.

Театрэхэм я Дунэе фестиваль

Шушлагъэр щыгъэм къыщятэжы

Лъэпкъхэр зэфээзыщэрэ йофхъабзэм ухэлэжье-нэу сидигъоки гуапэ. Адыгэ-абхъаз театрэхэм я Дунэе фестивалэу «Кавказский меловой круг» зыфиорэм Кыблэм, Темир Кавказын ятеатрэхэр щызэлуклагъэх.

Мыеекуапэ щыкюорэ Дунэе фестивалым Щэрджэскъалэ ыкИ Налык къарыкыгъэхэ къэралыгъо театрэхэм мэлтильфэгъум и 23-м спектаклэхэр къыщагъэлэгъугъэх. Абазин драматическэ театрэм «Страна ашуя» зыфиорэ спектаклэр къышыгъагъ. Тарихъым, диним, щыгъэм афгъэхыгъэх къэгъэлэгъоноир Республике и Камернэ музыкальнэ театрэу А. Ханэхъум ыцэ зыхырэм щыкуюагъ. Тысынпэ нэкI залым имыгъэхъеу искуствэр зышогъэшгэхъонхэр спектаклем елтыгъэх.

Шулъэгъу мыго-щыгъэм инэпсхэр

Къэбэртэе къэралыгъо драматическэ театрэу А. Шеджэнцыклум ыцэ зыхырэм А. Островскэм ипъесэ тэхьгээ «Таланты и поклонники» зыфиорэр къышыгъэлэгъугъагъ. Республике и Къэралыгъо филармоние щызэлуклагъэхэм ахъазхэр, адыгэхэр апэу къаҳэдгээшыгъэх.

Урысыем, Адыгейм янароднэ артистэу, Ахъазым изаслужене артистэу Кукэнэ Мурат филармонием къекигъэ ныбжыкIэхэм гүшүгъэгъу афхэхъугъ. Лъэпкъхэр зэфээзыщэрэ йофхъабзэм анахъу къышыгъигъэшыгъэр искуствэм ыбзэкIэ яеплъыкIэхэр къызэфалотэн зэральэхырэр ары.

Урысыем итеатрэхэм яофишэхэм я Союз икъутамэу Адыгэ Республике щыгъэм ипащэу, зэлъашэрэ артистэу Зыхъэ Заурьий Ахъазым итеатрэхэм ялтыклохэм зэдегүшүгъэгъу гъэшгэхон адыриагъ.

Искуствэр лъэмийдж пытэу щыт, — къытуагъ З. Зыхъэм. — Тэ, артистхэм, нэлусэ тызэфхэхъугъ, фестивалым тыхэлажээ нахьышлоу тызэршагъ.

Къэбэртэе къэралыгъо театрэм артистхэм яндэлфыбзэкIэ спек-

таклэр къыгъэлэгъуагъ. Адыгабээр зэрэбаир бэрэ къэтэоми, аш фэдэ зэхахъэхэм гукIэ къафэтэгъэзэхъ.

Шулъэгъум, сэнауцгъэ зыхэлхэхэм язекIакIэ, щыгъэл-псэуклер мыльку зыгъэлхэхэм зэраргэлэхэштэрэ, цыфхэр шулъэгъум зэрээзэпгъяуцухэрэм яхылгээхъэгъэлэгъоноир артистхэм үүлкэу къытльагъэлэсэ.

Бэгъ Иннэ ироль къизэуихызэ, бзэр дэгъо ёгъэфедэ. Нэшх-гущхэу зэрэштитым daklou, шулъэгъу къабзэм ытамэхэр зэкищынхэ ымыльэкIэу чыпIэ зэжъу зэрифагъэр къегъэлэхъагъ. Артистхэм инэпльэгъу, игушыгъэхэм зэлыгъу афишырэр 1эдэб хэлъеу зэригэфедэр гум рехъ.

Урысыем изаслужене артистэу Шыбызыхъо Басир икъашъокIи, игушыгъэ ѢщрохэмкIи, исэмэркъеу-кIи зыкыуугъяштэ. Шыон пытэхэм апышагъэхэм яролхэр къызэрашыгъхэрэм искуствэ лягээм уфащэ. Шулъэгъу къабзэр ешуяком къуухумэштэп. Пшъашъэри ипсэлтихъо фэшыяпкэ шоонгъу,

ау щыгъэм зэхъокыныгъэу фэхъухэрэм дахыхъы.

«Къысфэзэгъу, къысфагъэгъу», — elo пшъашъэм. Ау псэлтихъо клаалэм ыгу ихыкырэр сидэуштэу къызыпкырихищта?

ЕплъыкIэхэр

Республикэм и Лъэпкъ театэрэ И. Цэим ыцэ зыхырэм ихудожественнэ пащэу Хъаклэгъобу Къэсэй, артистхэу Зыхъэ Заурбый, Зыхъэ Мэлайчэт, Кукэнэ Мурат, Уайкъо Асыет, Къэбэрхэе Анзор, нэмыхъэри спектаклэр къызаухым къэбэртэе артистхэм алыкагъэх, зэфэгушуагъэх. Ныбджэгъуыгъэ зэдэзилэхэм язэдэ-

Ахъазым, Кыблэ Осетием ятеатрэхэм яспектаклэхэр непэ Мыеекуапэ къыщагъэлэгъоноштых. Фестивалыр мэлтильфэгъум и 28-м зэфашыжьыт. Зэхэшаклохэм театрэр зышогъэшэгъонхэр рагъэблагъэх.

Сурэтхэр зэхахъэм къыщытхыгъэх.

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛъ Нурбий.